

Dober učbenik je po mojem mnenju tisti, ki zagotavlja standard znanja glede na učni načrt predmeta, vsebuje razlago, prilagojeno učencem, ter spodbuja učence, da učenci znanje usvajajo s samostojnim učenjem.

Pri kritičnem pregledovanju učbenika z naslovom Slovenščina za vsak dan 7, izdaja s plusom, sem ugotovila naslednje:

1. Omenjeni učbenik je v **skladu s prenovljenim učnim načrtom** za pouk slovenščine v osnovni šoli.
2. Didaktično-metodična zasnova učbenika ostaja takšna kot doslej, torej **procesna** (tako kot pri prejšnjih učbenikih istih avtoric); naloge so v celoti usmerjene na učenca in zasnovane tako, da učenec s svojo lastno aktivnostjo in s sodelovanjem s sošolci prihaja do ugotovitev sam.
3. Učbenik usmerja učenca k dejavnostim, ki jih bo kot govorec/pisec/poslušalec slovenskega jezika potreboval, **to je k aktivnemu branju oz. poslušanju, pisanju in govornemu nastopanju**. Navodila za samostojne aktivnosti učencev so zato strukturirana do te mere, da učenca kvalitetno vodijo na poti do učnega cilja: pomagajo mu usmerjati razmišljanje in osredotočati pozornost na bistveno.
4. Na začetku vsake enote je naloga, ki je povečini namenjena **aktiviranju predznanja**; s tem učbenik učencem pomaga, da se v njem vzpostavi pojmovna mreža, ki bo služila kot osnova za postopno razvijanje razumevanja obravnavane učne vsebine.
5. Pred branjem opisovalnih besedil je pomembno, da **se učenci ustrezno pripravijo na branje**. V ta namen jih učbenik usmerja k oblikovanju horizonta pričakovani pred branjem, največkrat v obliki zastavljanja vprašanj. Po branju učenci na ta vprašanja tudi odgovorijo; odgovore poiščejo v besedilu samem ali v kakšnem drugem dodatnem viru.
6. Učbenik je **strokovno jasen in jedrnat**. Razlagalnega besedila je malo; le-to se pojavi samo takrat, kjer je to nujno potrebno (ko učenci nimajo veliko predznanja o obravnavani vsebini, npr. pri razlagah metajezikovnih prvin v 8. enoti). V vseh ostalih enotah pa je razlaga podana le deloma; manjkajoča mesta s svojim lastnim razmišljanjem s pomočjo vnaprej danih besed dopolnjujejo učenci sami.
7. Učbenik je tudi **nazoren**: v še večji meri kot prejšnji učbeniki istih avtoric **postopno vodi učence skozi proces razvijanja bralnih in učnih strategij**, ki pomagajo pri učinkovitem usvajanju za življenje potrebnih veščin, npr. pri pisanju doživljajskega spisa, kako se lotiti branja učbeniškega in strokovnega besedila, kako ločiti bistvene podatke od nebistvenih, kako samostojno oblikovati zapiske oz. kako pravilno uporabiti različne grafične organizatorje (miselni vzorec, razpredelnico, shemo), kako pripraviti govorni nastop o poljubni temi. Takšen način dela pri pouku pripomore k temu, da učenec lažje najde tisto strategijo učenja, ki ustreza prav njemu.
8. Dodana vrednost tega učbenika je tudi ta, da učence s pomočjo vprašalnikov povabi k **samorefleksiji in kritični oceni učinkovitosti njihovih lastnih strategij**, ki jih uporabljajo pri učenju, npr. v 4. enoti na str. 30, 31 ali v 9. enoti na str. 82.
9. Učbenik predvideva tudi t. i. **medpredmetno povezovanje z drugimi predmeti** (z zgodovino, geografijo in naravoslovjem); nekaj takšnih nalog lahko najdemo v 4. enoti na str. 31 in 7. enoti na str. 56.
10. Zadnja naloga v vsaki enoti ter igre vlog vodijo učence k temu, da **s konstruktivnim sodelovanjem v skupini s sošolci** (timskim delom) ponovno razmislijo o tem, česa so se učili. Pri tem jim lahko pomagajo tudi na novo dodane vsebinske smernice o učnih ciljih na uvodni strani vsake enote pod naslovom. Učenci s tem **razvijajo veščine, ki na pozitiven način gradijo medosebne odnose** in posledično vplivajo na uspešnejše reševanje problemov.
11. Učbenik je **sodoben** in pripravljen na izzive, ki jih pogojuje digitalna tehnologija, saj predvideva tudi **razvijanje t. i. digitalne zmožnosti učenca** (npr. večini enot se pojavi kakšna naloga za delo z digitalnimi viri oz. z gradivom na različnih spletnih straneh ter e-pošto). Pri

tem učence na nevsiljiv način usmerja, da je pri presojanju verodostojnosti podatkov na spletu previden, kritičen ter da jih preveri še v kakšnem drugem (pisnem) viru.

12. Učbenik predvideva tudi **dodatne miselne naloge za učence, ki zmorejo in želijo več**, največkrat v obliki samostojnega dela z viri na spletu ali knjižnimi viri; takšne naloge najdemo v 1., 2., 7., 11. 13., 15 in 16. enoti. Prav tako jih **usmerja h kritičnemu mišljenju**, predvsem vrednotenju in kvalitetnemu utemeljevanju svojega lastnega mnenja.
13. Učbenik je **pregleden, aktualen in zanimiv** (tako vsebinsko kot grafično), zato učenca hitro pritegne. Ilustrativno gradivo je v tesni povezavi s sporočilno vrednostjo enot, saj podpira usvajanje novih učnih vsebin in ga na zanimiv način dopolnjuje. S tem **razbija monotonost pedagoškega procesa**. To pa je po mojem mnenju pomembno, še posebej, če želimo vzgojiti samozavestnega bralca, poslušalca, pisca in govorca slovenskega jezika.

Vanja Kavčnik Kolar

16. 3. 2015